

ARKEOLOGICENTRUM
I SKANDINAVIEN AB

Snötäcke men ändå möjligt att sökschakta tack vare undersökningsområdets beskaffenhet (gräsmatta).

Fältarbetsstart

2011 års fältsäsong har startat. De senaste två vintrarna har förkortat fältsäsongen ganska märkbart. Nu har våren kommit i den bemärkelsen att det går att arbeta i fält i vissa delar av landet och med utvalda metoder. Men det är nog nästan det enda vårtecknet så här långt.

Vi startade 2011 års fältarbeten i Östergötland med en brådskande utredningsgrävning och fortsatte sedan med fältinventering i sydvästra Småland. Ett planerat inventeringsprojekt i Ydre kommun fick läggas i malpåse på grund av snödjupet. Vi avvaktar plusgrader i SMHI:s prognoser. I norra Sverige är det ännu långt kvar till snö- och tjälfria underökningsområden. Här siktar vi på fältarbetsstart i mitten av maj.

Konkurrensfrämjande förslag

Regeringen föreslår nyordningar på uppdragsarkeologins område. Bl.a. skall företagaren (exploatören) efter 2012-01-01 själv utse arkeologisk undersökare. I dag är det länsstyrelsen som beslutar om detta. Men inget är nytt under solen – det nya systemet är faktiskt redan delvis i bruk.

Bl.a. med den snabba vindkraftsutbyggnaden har det utvecklats ett förfarande där företagare redan före MKB:n upphandlar frivillig arkeologisk utredning steg 1. Syftet med den tidiga arkeologinsatsen är att skapa ett tillräckligt kunskapsunderlag både för miljöprövningen och för att kunna undvika att gå in i fornlämningar och kulturmiljöer och därigenom förenkla prövningen enligt lagen om kulturminnen.

Företagaren upphandlar arkeologin. Länsstyrelsen bevakar kvaliteten genom förslag på omfattning och genom att godkänna eller underkänna inkommet material. Prislappen är viktig, men många företagare väljer en högre ambitionsnivå än vad länsstyrelserna rekommenderat, eftersom dessa rekommendationer ofta ger ett otillräckligt kunskapsunderlag för den som vill använda arkeologin som ett redskap för att undvika fornlämningar. Fornlämningar och kulturmiljöer förses i projekteringsskedet med skyddsområden och kan utan skador ligga kvar i stället för att tas bort.

Steget före

Allt fler företagare inser värdet av att ligga steget före: ju mer man vet i ett tidigt skede, ju enklare blir projektering och tillståndsprövning. Kulturdepartementet tror att arkeologikostnader skall minska och fornlämningar sparas genom den föreslagna nyordningen. Det stämmer för de beskrivna arbetena. Nackdelar? Tjaa, färre för- och slutundersökningar för arkeologerna, men i gengäld mera rådgivning, förebyggande KVM och bevarat kulturarv. Detta är fungerande, hållbar kulturmiljöförvaltning på frivillig väg. Tacka Miljöbalken för det!

Kulturdepartementet föreslår nu att valet av undersökare skall göras av exploatören även vid beslut enligt lagen om kulturminnen. Om detta m.m. kan man läsa i "Ökad konkurrens på det uppdragsarkeologiska området – vissa ändringar i kulturminneslagen" (Ds 2011:6) som finns på regeringens hemsida och nu är ute på remiss.

Campus Åres blivande guider lär sig om förvaltning, lagstiftning och riktlinjer men också att kunna identifiera landskapstyper, kulturmiljöer och fornlämningar.

Mer kulturmiljö på schemat

Mittuniversitetets studenter på programmet Outdoor and Adventure Management Studies vid Campus Åre ges fr.o.m. i år en kraftigare dos kulturmiljökunskap. Som tidigare är det Arkeologikum som svarar för lärarresurserna.

Utbildningen är tvåårig och förbereder för arbete som guide och fjällledare. Det aktuella momentet skall bibringa studenterna kännedom om landskapets natur- och kulturvärden. Upplägget är inspirerat av Landskapskonventionen. Helhetssyn, hänsyn och hållbarhet är nyckelord. Som kursböcker används bl.a. RAÄ:s Handbok i fornminnesvård (2006) och Sveriges nationalatlas, kulturminnesbandet.

Mera information om utbildningen finns på www.campusare.se.